

ЧЛАНСТВО МИНИСТРА РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ У СКУПШТИНИ НИС АД

Министар рударства и енергетике не може истовремено да врши и функцију представника Републике Србије као акционара у Скупштини Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ а.д. Нови Сад. Са аспекта превенције сукоба интереса треба водити рачуна да се као представници Републике у привредним друштвима чији је она оснивач, или акционар, не одређују функционери који имају одређене надлежности у односу на та привредна друштва.

Сагласно Закону о министарствима, Министарство за рударство и енергетику надлежно је за послове који се, између осталог, односе на: нафтну и гасну привреду; безбедан цевоводни транспорт гасовитих и течних угљоводоника; предузимање мера за обезбеђивање услова за функционисање јавних предузећа у областима за које је министарство образовано; надзор у областима из делокруга министарства. У надлежност министарства, према Закону о енергетици, спада издавање дозвола од значаја за пословање привредног друштва (енергетске дозволе) и спровођење надзора над радом привредних друштава у овој области. Стога, чланство министра у Скупштини овог привредног друштва може довести у сумњу његово непристрасно поступање у обављању јавне функције, а уједно довести у сумњу равноправан положај других, конкурентских привредних друштава, чиме се угрожава и уставно начело о равноправности привредних субјеката у тржишној конкуренцији (члан 84. Устава РС).

Када су у питању предузећа у којима држава има власничка права, према ОЕЦД¹ смерницама за корпоративно управљање у државним предузећима треба да постоји јасна одвојеност између власничке функције и других функција државе које могу утицати на услове пословања државних предузећа, особито када је реч о регулацији тржишта.

Држава често делује и као регулатор тржишта и као власник државних предузећа са комерцијалним делатностима, пре свега у однедавно дерегулисаним и често делимично приватизованим мрежним индустријама. У таквим случајевима држава је истовремено водећи актер на тржишту и арбитар. Потпуна административна подела надлежности за власништво и регулацију тржишта је темељни предуслов за стварање равноправног простора за државна предузећа и приватне компаније, те за спречавање поремећаја конкуренције. Овакву поделу такође заговарају ОЕЦД принципи регулаторне реформе.

Кад се државна предузећа користе као инструмент за вођење индустријске политике, то може довести до конфузије и сукоба интереса између функције индустријске политике и власничке функције државе, посебно ако су индустријска политика и власничка функција поверене министарствима исте гране или сектора. Одвојеност индустријске политике и власништва унапређује препознавање државе као власника и иде у прилог транспарентности при утврђивању циљева и праћењу резултата, чиме се не спречава неопходна координација.

Ради спречавања сукоба интереса, неопходно је јасно одвојити власничку функцију од свих тела унутар државне управе која би могла бити клијенти или главни снабдевачи државних предузећа. Општа правила набавки треба примењивати и на државна предузећа као и на остале компаније и треба уклонити правне и све друге препреке за поштене набавке.

У спровођењу ефикасног одвајања различитих улога државе у односу према државним предузећима треба узети у обзир могуће и стварне сукобе интереса.

Власт не треба да буде укључена у свакодневно управљање у државним предузећима и треба да им омогуће потпуну пословну самосталност ради постизања зацртаних циљева.

Главни услов за активну власничку политику државе јесте јасна и конзистентна власничка стратегија, структуриран процес именовања чланова одбора и ефикасно вршење утврђених власничких права. Треба избегавати било какво уплитање државе у свакодневно вођење пословања државних предузећа.

Могућност власничког или координационог тела да даје упутства државном предузећу

¹ Изворно објављено у издању ОЕЦД на енглеском и француском језику под насловима: OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises; Lignes directrices de l'OCDE sur le gouvernement d'entreprise des entreprises publiques © 2005 OECD

или његовом одбору требало би ограничити на стратешка питања и политике. Треба назначити и објавити за које области и врсте одлука је власничко или координационо тело овлашћено да даје упутства. У духу горе наведеног, треба такође строго ограничити могућност било којих других владиних тела да интервенишу у свакодневно вођење пословања државних предузећа.